

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง

พรวิภา ตั้งเจริญมั่นคง

ผู้อำนวยการอาวุโส

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคเหนือ

4 ต.ค. 2567

เศรษฐกิจภาคเหนือ

เติบโตแตกต่างจากประเทศ และเติบโตได้ช้ากว่า

ปี 2536–45

ปี 2546–55

ปี 2556–65

ภาคเหนือ

3.6%

4.0%

0.6%

ประเทศ

4.0%

4.5%

1.9%

%YoY
15%

10%

5%

0%

-5%

-10%

การส่งออกโดยเฉพาะอิเล็กทรอนิกส์เร่งตัว

การส่งออกฟื้นตัวเร็ว
และมีโครงการมียาชาว่า

Subprime 2552 และน้ำท่วม 2554
กระทบน้อยกว่า และมีจำนำข้าว

มาตรการภาครัฐ
(กระตุ้นการใช้จ่ายและลดค่าครองชีพ)

ผลกระทบจากภัยแล้ง
และส่งออกลดลง

ผลกระทบจาก strong El Nino

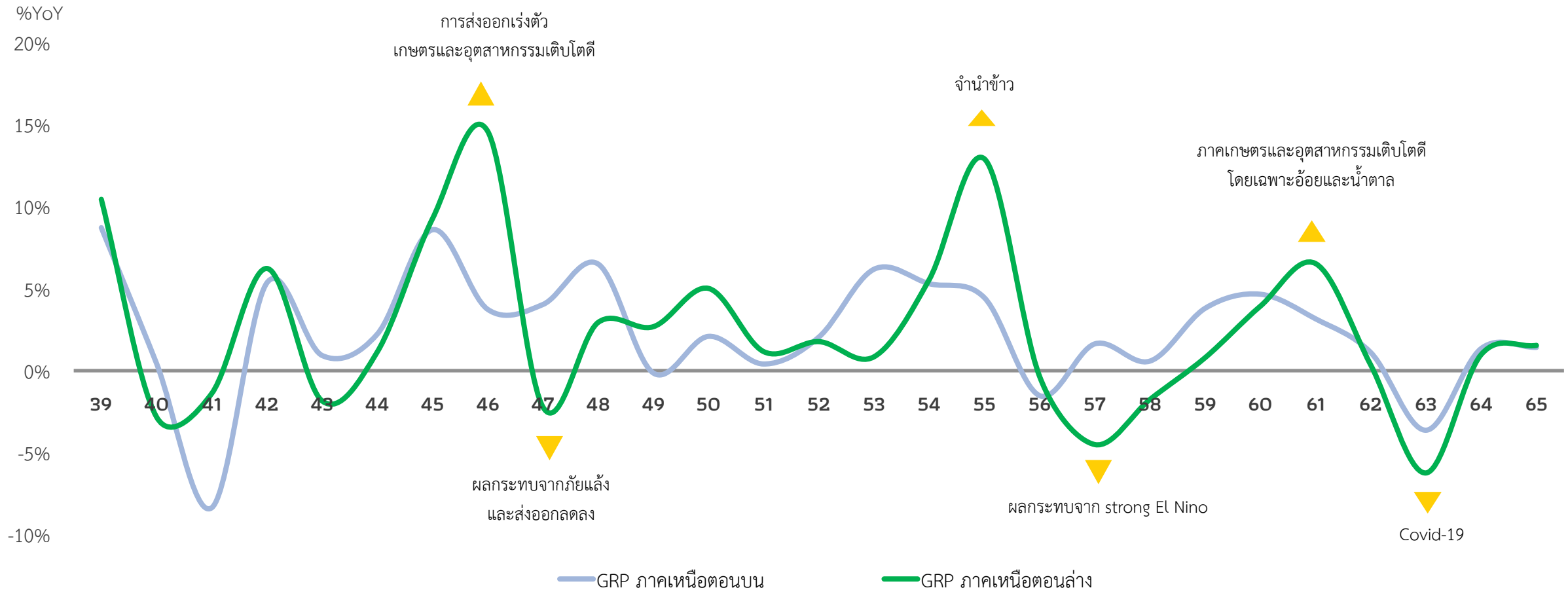
Covid-19

— GDP — GRP ภาคเหนือ

เศรษฐกิจภาคเหนือตอนล่างมีสัดส่วนภาคเกษตรถึง 28%*

ทำให้พึ่งพาสินค้าอากาศ และมาตรการภาครัฐสูง

หมายเหตุ: ภาคเหนือตอนบน 8 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน เชียงราย แพร่ ลำพูน น่าน พะเยา

ภาคเหนือตอนล่าง 9 จังหวัด ได้แก่ อุตรดิตถ์ นครสวรรค์ พิจิตร พิษณุโลก กำแพงเพชร อุทัยธานี สุโขทัย ตาก พิจิตร เพชรบูรณ์

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, คำนวณโดย ธปท. สกน. *คำนวณสัดส่วนจาก GRP Current price ปี 2565

มองไปข้างหน้า...ภาคเหนือ

เปลี่ยน “ความท้าทาย” เป็น “โอกาส”

ความท้าทายในโลกเศรษฐกิจการเงินยุคใหม่

กระแสดิจิทัล

สังคมสูงวัย

กระแสล้างแถมและ
ความยั่งยืน

เกษตรอัจฉริยะ

เครื่องจักรแทนแรงงาน

สร้างมูลค่าเพิ่ม

การผลิตที่ “green”

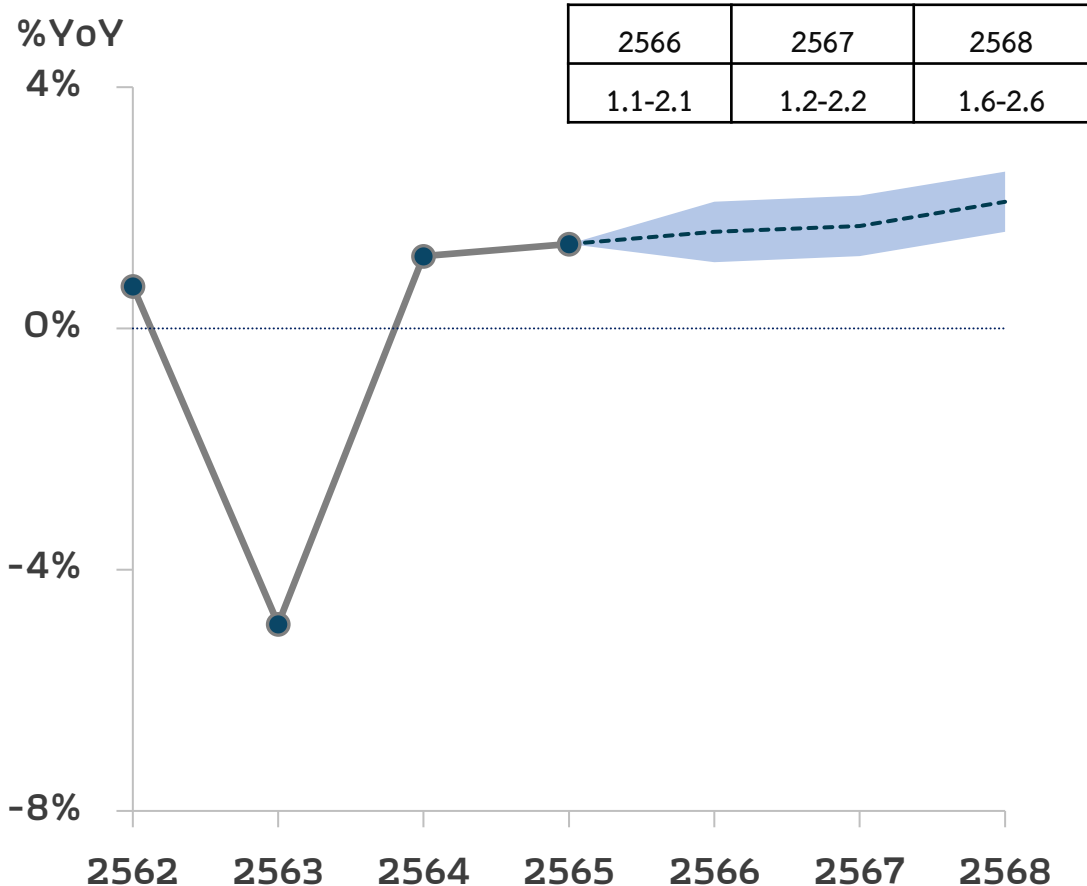

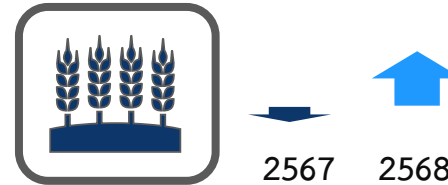
ทิศทางเศรษฐกิจภาคเหนือ ปี 2567-68

ค่อยๆ ปรับดีขึ้น แต่ยังขยายตัวได้ต่ำ

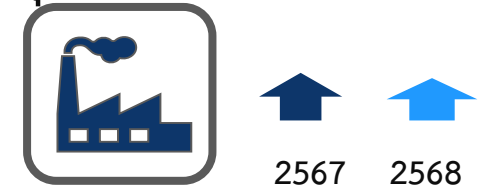
ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคเหนือ (GRP)*

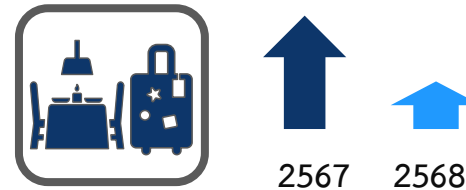
เกษตรกรรม (23.4%)

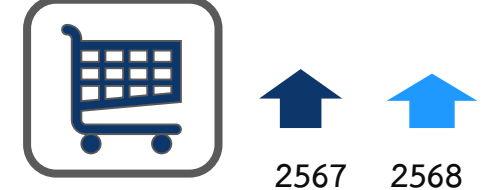
อุตสาหกรรม (15.8%)

ท่องเที่ยว (9.6%)

การค้า (12.1%)

ก่อสร้าง (4.5%)

Scan อ่านเพิ่มเติม

ลูกศร : ทิศทางเทียบปีก่อนหน้า

หมายเหตุ : (%) คือ สัดส่วนภาคเศรษฐกิจต่อ GRP ภาคเหนือ ปี 2565 โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ ยกเว้นท่องเที่ยว เป็นสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมจากการท่องเที่ยว

โดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ต่อ GRP ภาคเหนือ

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

หมายเหตุ : * ประมาณการแนวโน้มเศรษฐกิจภาคเหนือ ปี 2566-68

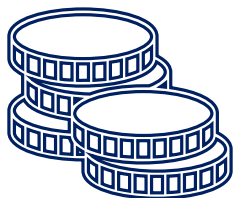
โดยส่วนเศรษฐกิจการเงิน สำนักงานภาคเหนือ ณ เดือนสิงหาคม 2567

การเติบโตของผลผลิต (GRP) ภาคเหนือ

อาจไม่สะท้อนถึงชีวิตที่แท้จริงของคนเหนือ

GRP ยังก้าวเกินไป ที่จะสะท้อนถึงชีวิต
ที่แท้จริงของคนเหนือ

รายได้ต่อคนต่อปี*

3%

รายได้ครัวเรือนต่อปี**

1%

10 ปีที่ผ่านมา คนเหนือส่วนใหญ่ ยังกระจุกตัว
ในกลุ่มรายได้น้อย และมีคนจำนวนมากที่รายได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

สัดส่วนครัวเรือนที่ รายได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

69%

ของครัวเรือนทั้งหมด ปี 2556

67%

ของครัวเรือนทั้งหมด ปี 2566

รายได้เฉลี่ยของครัวเรือนในภาคเหนือ (บาทต่อครัวเรือน)	ปี 2556	ปี 2566
ค่าเฉลี่ย	182,422	212,599
ค่ามัธยฐาน	116,160	142,164

*,** อัตราการขยายตัวเฉลี่ย Compound Annual Growth Rate ปี 2552-62 (10 ปี ก่อนโควิด-19)

** เฉพาะรายได้ที่มาจากการทำงานหรือการผลิต (Factor Income) เท่านั้น

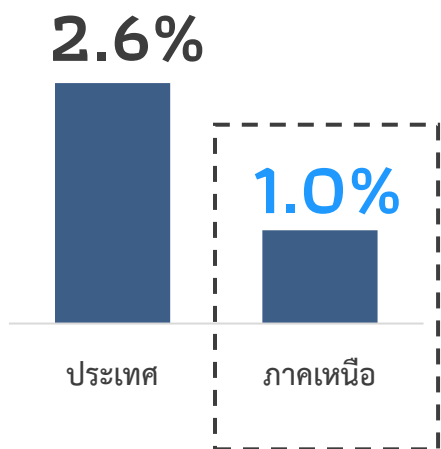
ที่มา : สำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดย ธปท.

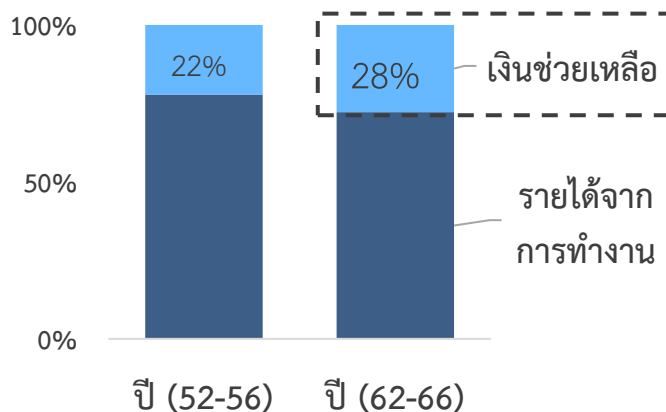
รายได้จากการทำงานที่โตต่ำ ทำให้การเลื่อนขั้นรายได้ครัวเรือน ต้องใช้เวลานาน

รายได้จากการทำงานของคนเหนือ
โตต่ำกว่าประเทศ และพึ่งเงินช่วยเหลือมากขึ้น

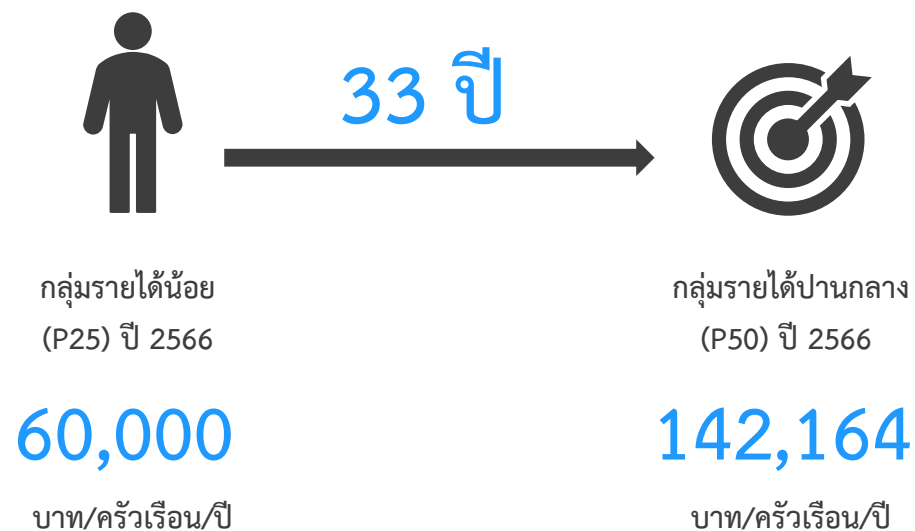
เทียบการเติบโตของรายได้
จากการทำงาน ปี 2552-2562*

สัดส่วนที่มารายได้ครัวเรือน
ในภาคเหนือ

ต้องใช้เวลานานกว่าคนกลุ่มรายได้น้อยจะเลื่อนขั้นเป็น
กลุ่มกลางได้**

หมายเหตุ: * อัตราการขยายตัวเฉลี่ย Compound Annual Growth Rate ช่วงก่อนโควิด-19 และ ** เฉลี่ยการเติบโตของรายได้ ปี 2550-2562

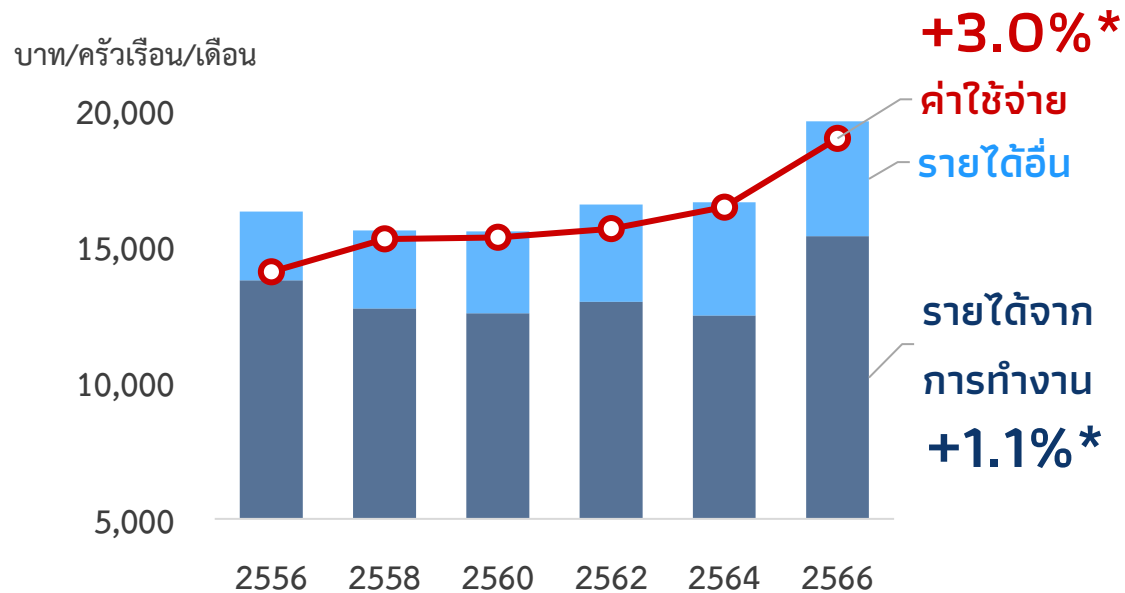
ที่มา: สำนักรายงานเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี 2566 สำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดย ธปท.

ที่ผ่านมา ครั้วเรือนภาคเหนือยังเผชิญ ค่าใช้จ่ายและหนี้สินที่สูงขึ้นเร็วกว่ารายได้

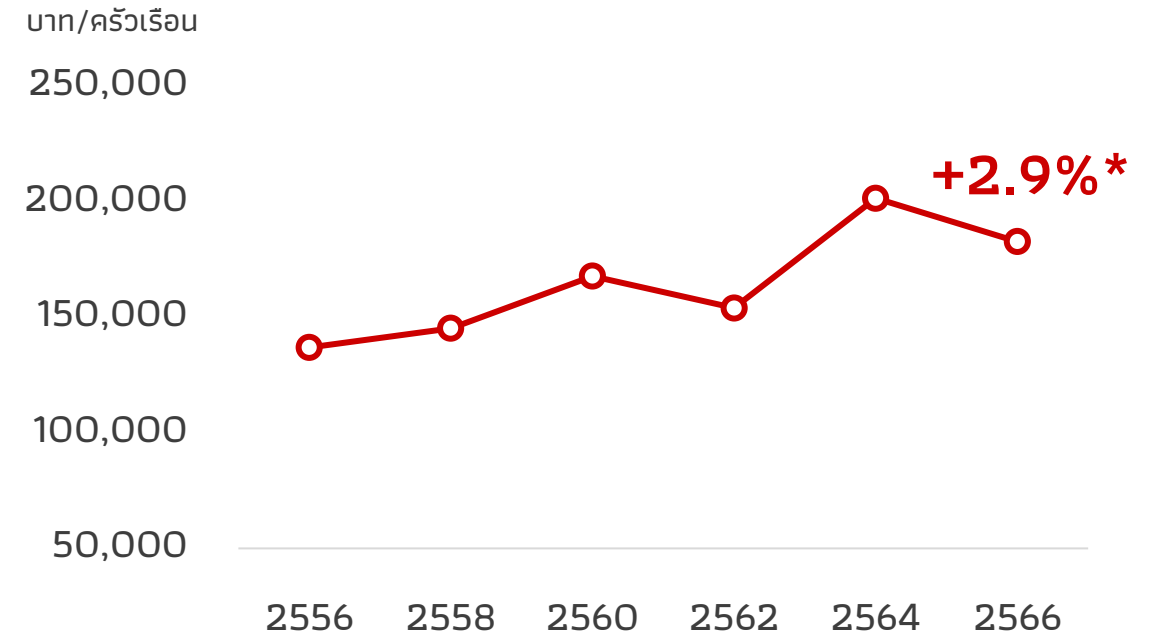
ตลอด 10 ปี รายได้จากการทำงานของคนเหนือต่ำกว่าค่าใช้จ่าย
ต้องอาศัยรายได้อื่นช่วย

เทียบรายได้ที่เป็นตัวเงินและค่าใช้จ่ายครัวเรือนภาคเหนือ

ภาระหนี้สินที่สูงขึ้น ทำให้ฐานะครัวเรือน
มีความเปราะบาง

หนี้สินครัวเรือนภาคเหนือ

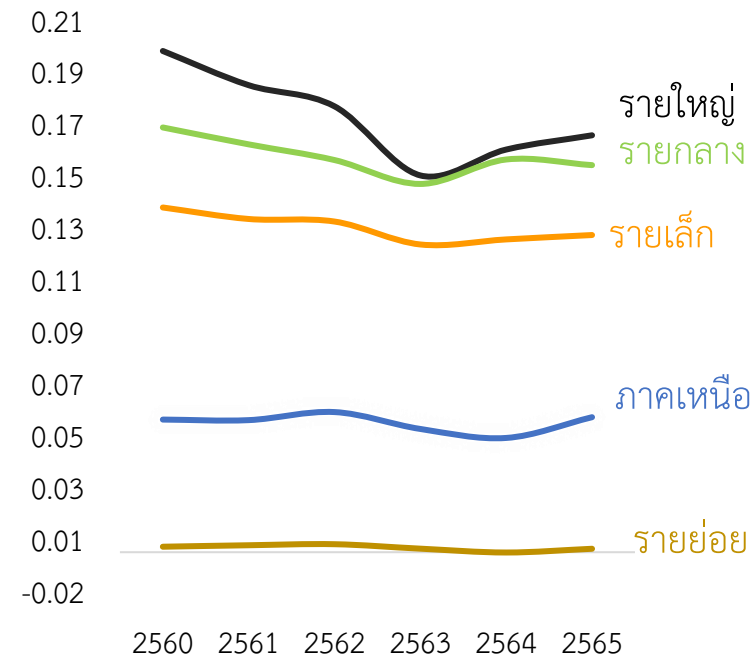

ขณะที่ Performance ธุรกิจ SMEs เหนือ ยังน่าเป็นห่วง

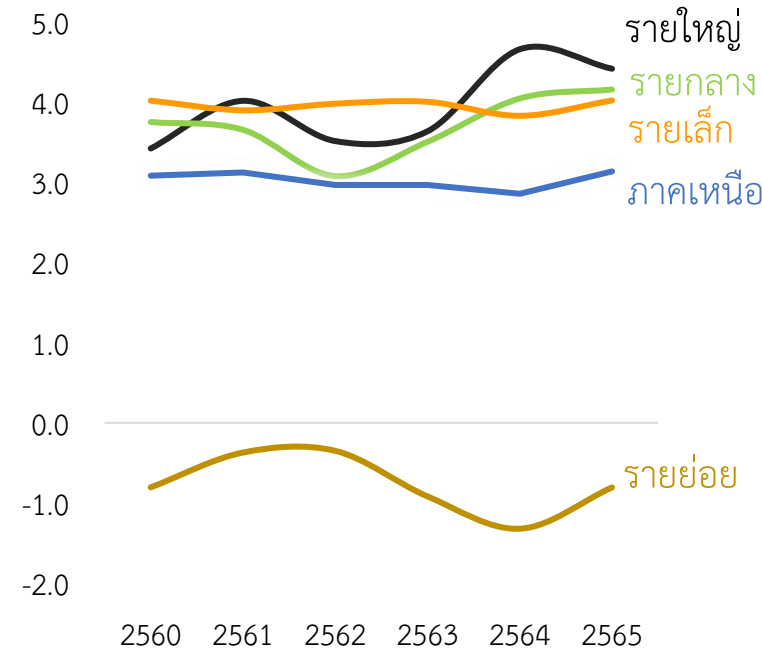
5 ปีที่ผ่านมา กลุ่มธุรกิจขนาดเล็ก และ Micro
มีแนวโน้มความสามารถในการทำกำไรและชำระหนี้ลดลง

ธุรกิจ Micro ภาคเหนือมีรายได้และมูลค่าเพิ่มต่ำสุด
เทียบกับทุกภาคและประเทศ

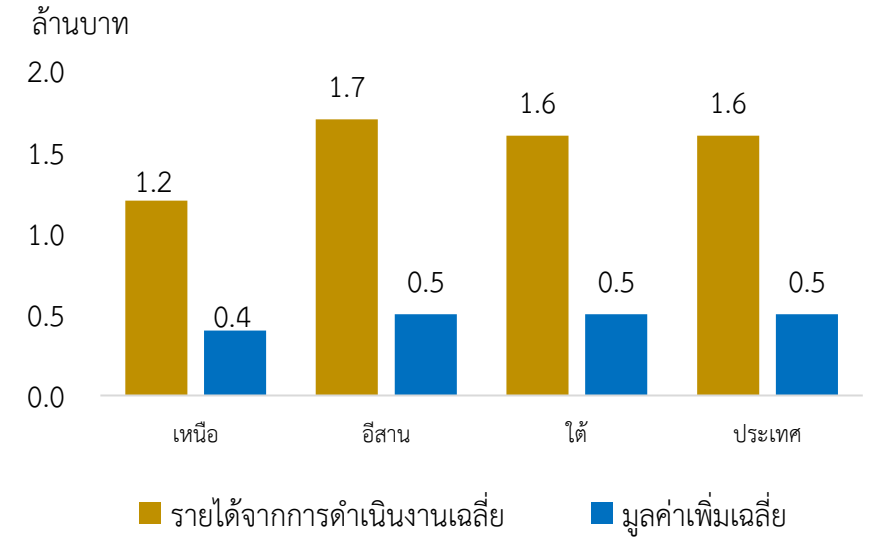
EBIT/Equity*

Interest Coverage Ratio**

ค่าเฉลี่ยรายได้จากการดำเนินงาน และมูลค่าเพิ่มของธุรกิจ Micro***

* ความสามารถในการทำกำไร = กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษี / สินทรัพย์

** ความสามารถในการชำระดอกเบี้ย = กำไรก่อนดอกเบี้ยและภาษี / ดอกเบี้ยจ่าย

ที่มา: CPFS กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ คำนวณโดย ธปท.

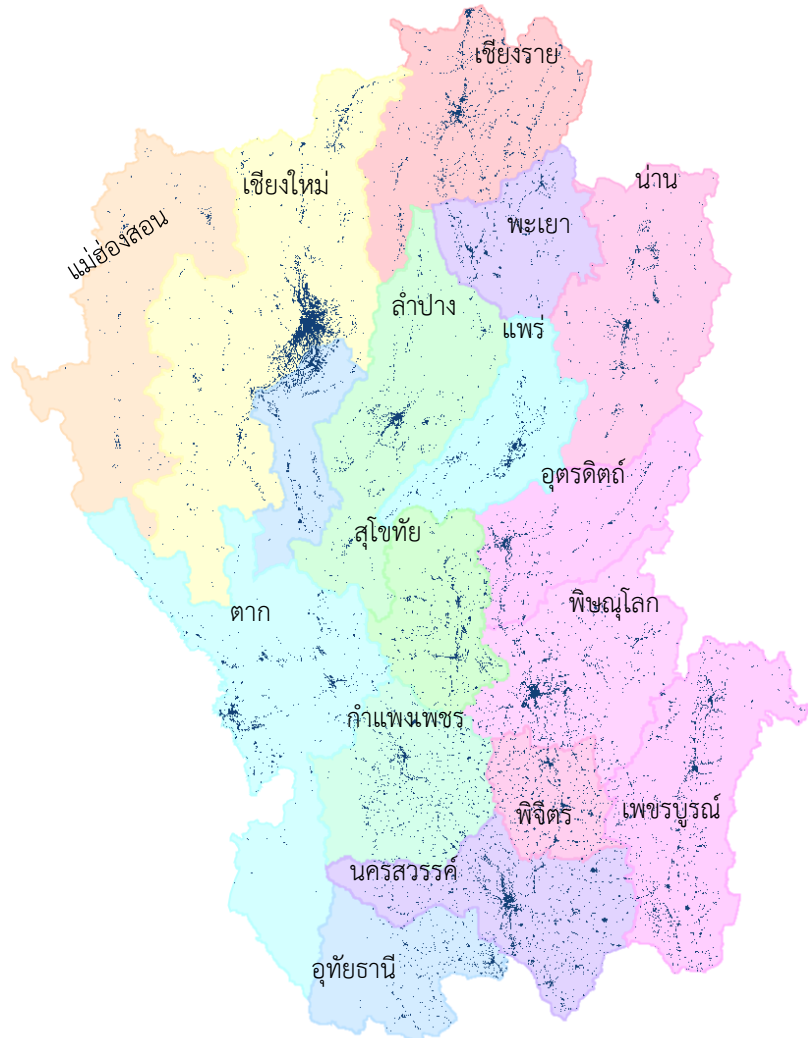
***ภาคธุรกิจ (บริการ/การค้า) สถานประกอบการที่มีคนทำงาน 1-5 คน (Micro)

ที่มา: สำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม ปี 2565, สำนักงานสถิติแห่งชาติ

การเติบโตของความเป็นเมือง (Urbanization) มาพร้อมกับการเติบโตทางเศรษฐกิจ

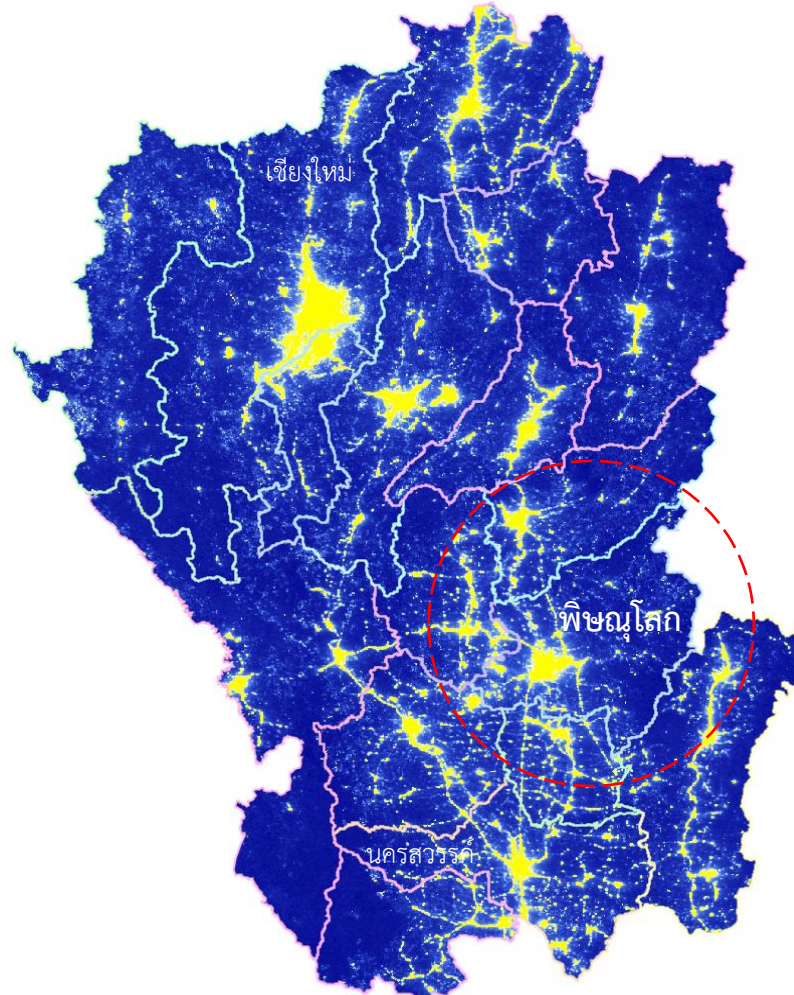
พื้นที่สิ่งปลูกสร้างใหม่ในภาคเหนือ (ตร.กม.) ปี 2566

ที่มา: Dynamic World V1

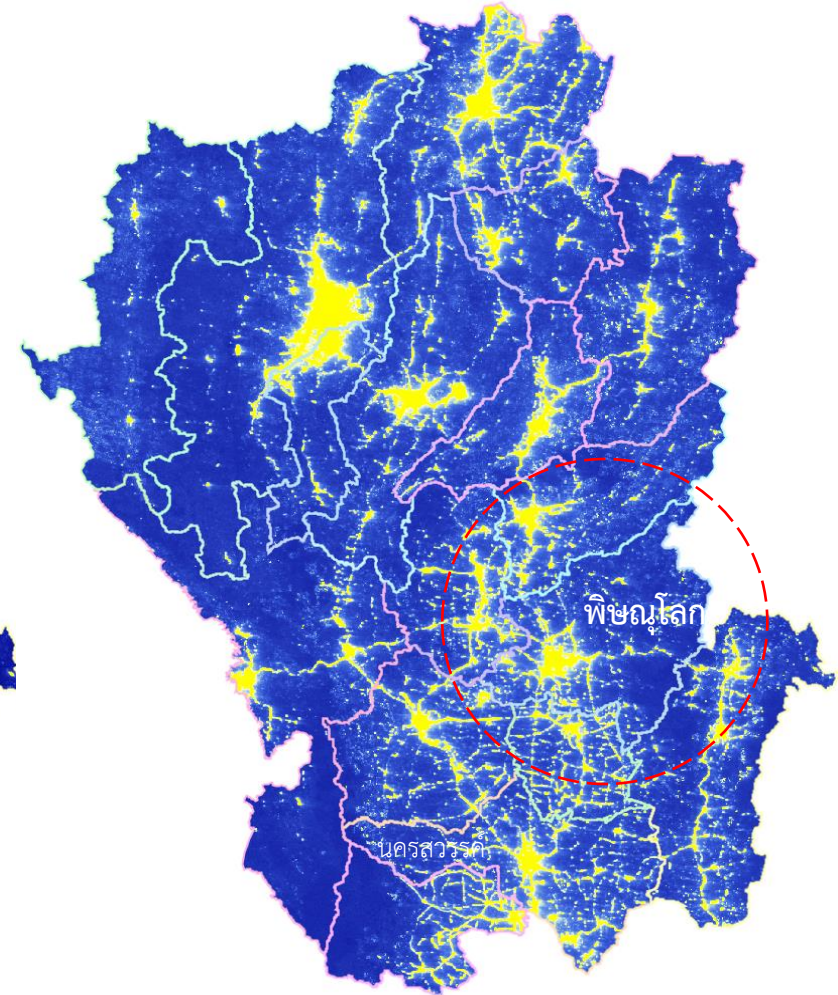
พื้นที่ความสว่างของแสงไฟตอนกลางคืน

ปี 2558

ที่มา: VIIRS Nighttime Lights.

ปี 2566

ที่มา: VIIRS Nighttime Lights.

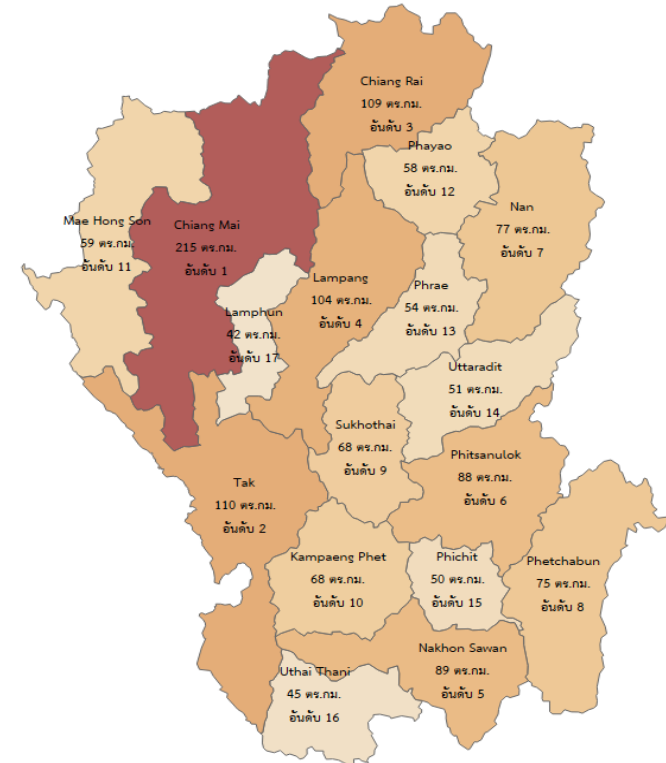
จ.พิษณุโลก มีการขยายตัวของความเป็นเมืองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะ อ.เมืองพิษณุโลก อย่างไรก็ตาม การเติบโตของเมืองและกิจกรรมทางเศรษฐกิจระหว่างอำเภอเมืองและอำเภอรอบข้างมีความแตกต่างกัน

ภาพรวม จ.พิษณุโลก มีการเติบโตของ
สิ่งปลูกสร้างมากกว่าหลายจังหวัดในกลุ่มภาคเหนือ
ตอนล่าง ยกเว้น จ.ตาก และ จ.นครสวรรค์

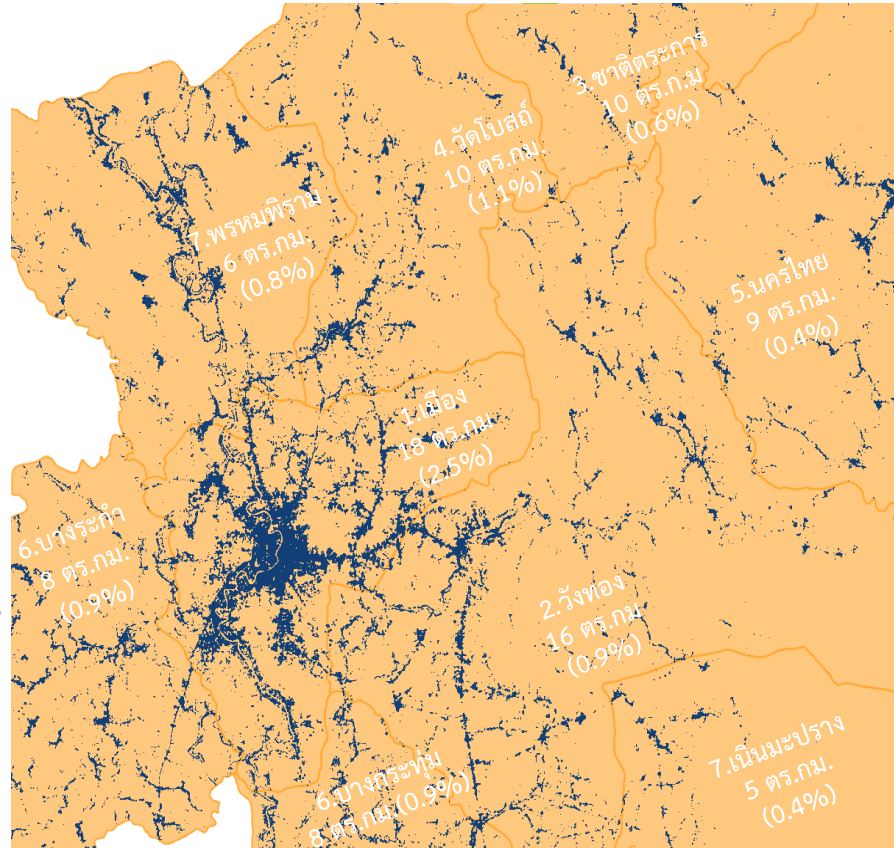
ปี 2560-2566 การเติบโตของสิ่งปลูกสร้างใหม่ใน จ.พิษณุโลก เพิ่มขึ้น
มากที่สุดบริเวณ อ.เมืองพิษณุโลก (18 ตร.กม.) และมีพื้นที่ของสิ่งปลูกสร้าง
ครอบคลุมและกระจายตัวกว่าอำเภอรอบข้าง

นอกจากนี้ จ.พิษณุโลก บริเวณ อ.เมือง มีความหนาแน่นของกิจกรรม
ทางเศรษฐกิจมากกว่าอำเภออื่นในจังหวัดและจังหวัดอื่นในพื้นที่
ภาคเหนือตอนล่าง

พื้นที่สิ่งปลูกสร้างใหม่ในภาคเหนือ (ตร.กม.)

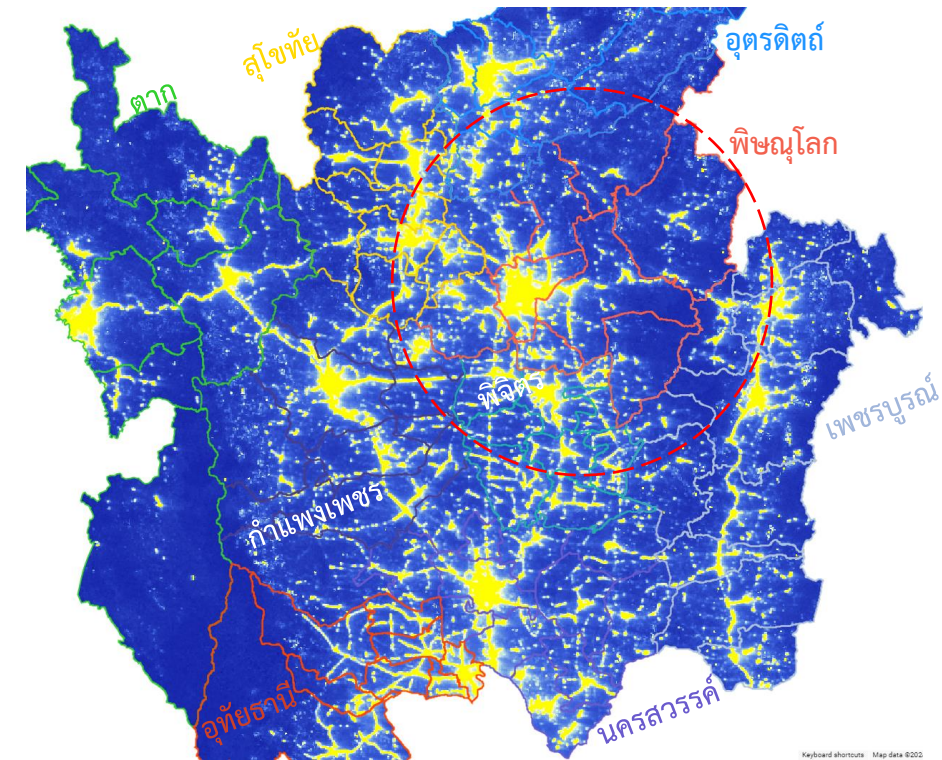
ที่มา: Dynamic World V1

ที่มา: Dynamic World V1

หมายเหตุ: () แสดงสัดส่วนเทียบพื้นที่ทั้งหมดของอำเภอ

พื้นที่ความสว่างของแสงไฟตอนกลางคืน ปี 2566

ที่มา: VIIRS Nighttime Lights.

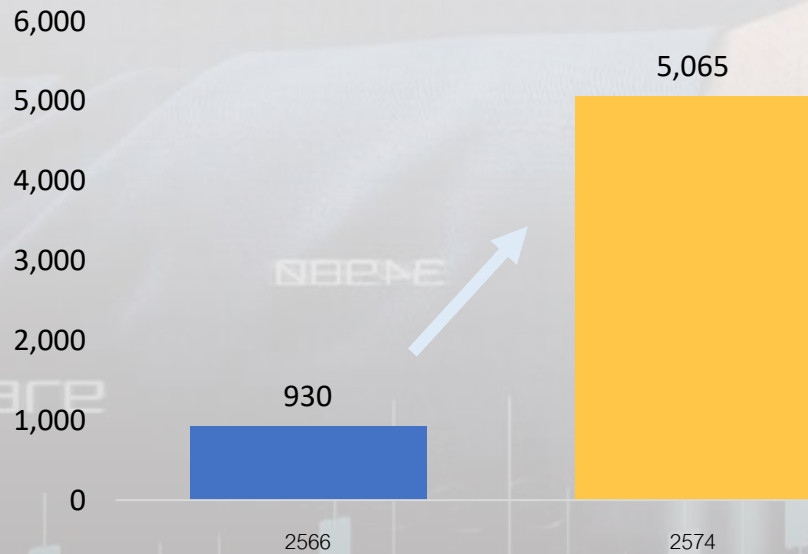
ธุรกิจดิจิทัลมีแนวโน้มเติบโตสูง

แนวโน้มมูลค่าตลาด Digital Transformation

ทั่วโลก เติบโตเฉลี่ยปีละ **25%**

หน่วย: พันล้านดอลลาร์ สหรัฐ.

มูลค่าธุรกิจดิจิทัลเติบโตแรงขึ้นหลังโควิด

ไทย เติบโตเฉลี่ยปีละ **6.6%**

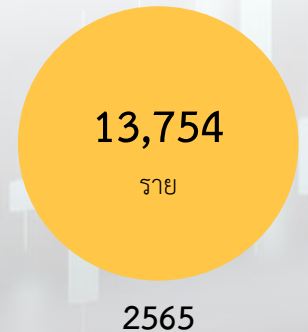
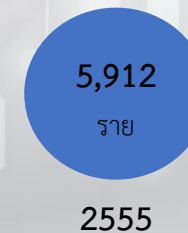
เหนือ เติบโตเฉลี่ยปีละ **5.7%**

หน่วย: พันล้านบาท

จำนวนธุรกิจดิจิทัลภาคเหนือ

เติบโต **1.3** เท่ามากกว่าประเทศ

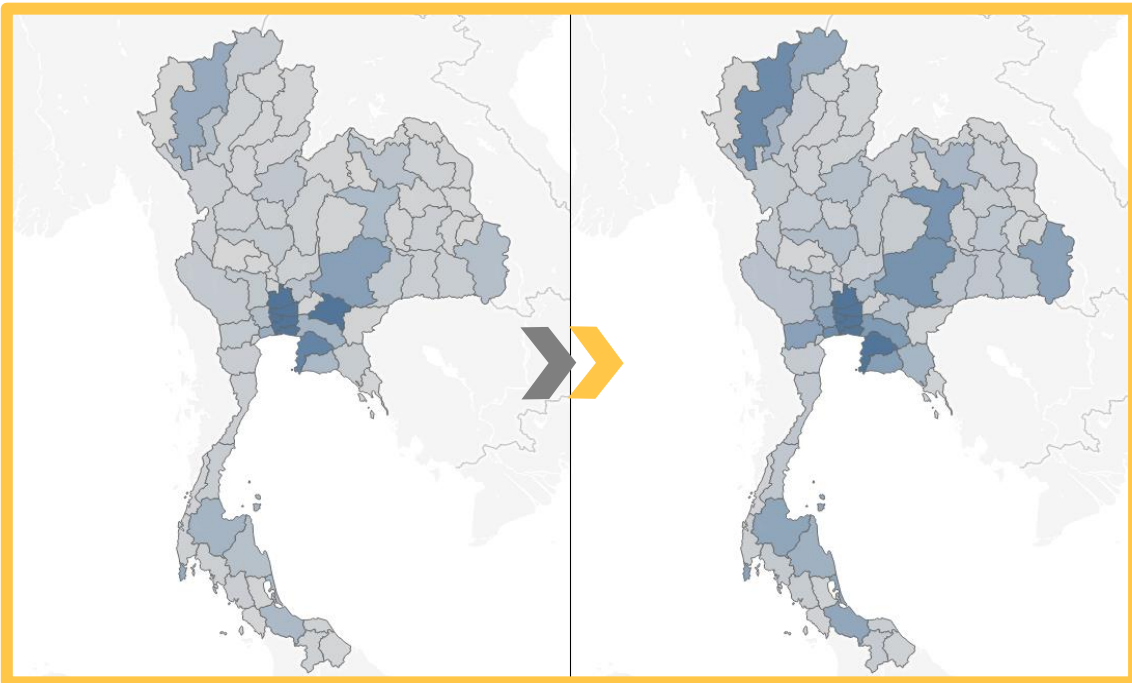
รายได้และจำนวนธุรกิจดิจิทัลกระจายตัวมากขึ้น

10 ปีผ่านไป... รายได้ของธุรกิจดิจิทัลกระจายสู่ภูมิภาคมากขึ้น

โดยเฉพาะภาคเหนือ จ.เชียงใหม่

2555

2565

TOP 10 จังหวัดที่มีจำนวนธุรกิจดิจิทัลมากที่สุด

หน่วย: ราย

2555

2565

กรุงเทพมหานคร

44,991

56,303

นนทบุรี

4,562

8,604

ชลบุรี

3,905

6,062

สมุทรปราการ

3,182

5,729

ปทุมธานี

2,713

5,554

เชียงใหม่

2,412

5,000

ภูเก็ต

2,387

3,192

สุราษฎร์ธานี

1,897

2,659

นครราชสีมา

1,341

2,779

สงขลา

1,236

2,172

โอกาสทางเศรษฐกิจของพื้นที่จากการเข้ามาของ Digital nomad

Digital nomad มีโอกาสเติบโตมากในอนาคต^{1/}

อีก 13 ปี จำนวน Digital nomad
มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็น 1 ใน 3 ของประชากรวัยทำงานทั่วโลก
และอาจมีค่าใช้จ่ายทั่วโลกสูงเกือบ 30 ล้านล้านบาท

3 โอกาส ที่ท้องถิ่นจะคว้าวัว เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- ปรับรูปแบบธุรกิจให้สอดคล้องกับพฤติกรรม Digital nomad การท่องเที่ยว และที่พักแรม
- เสริมการถ่ายทอดทักษะ (Skill transfer) ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายกับคนในพื้นที่ และสร้างโอกาสในการถ่ายทอดความรู้
- กระจายพื้นที่ ประชาสัมพันธ์ เมืองที่มีศักยภาพให้เป็นที่รู้จัก

จำนวน Digital nomad
ที่มาเยือนเฉลี่ย/เดือน^{2/} ในปี 2565

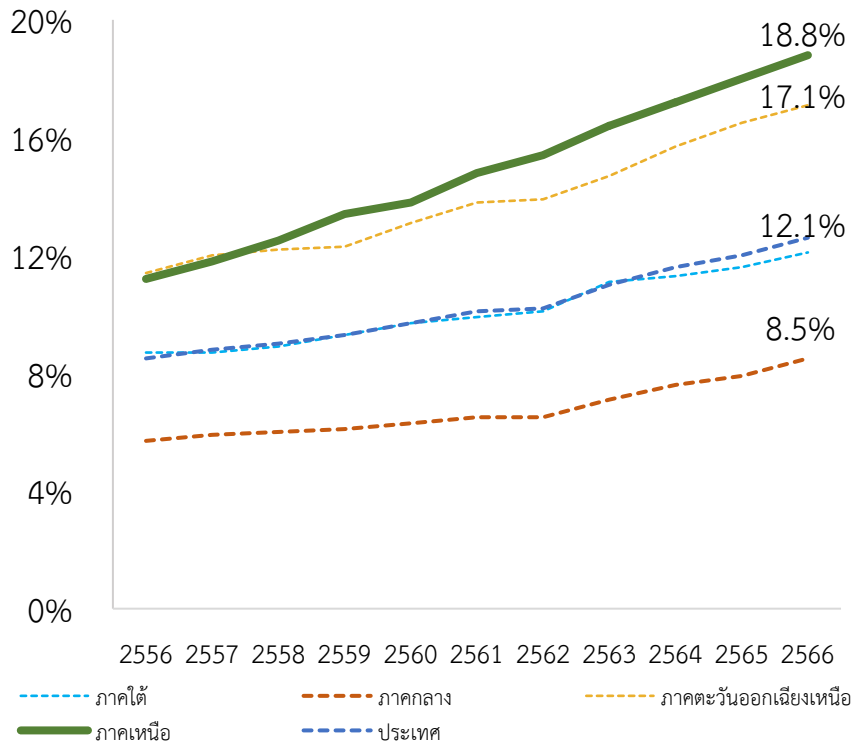
ประเทศไทย และภาคเหนือถือเป็น
จุดมุ่งหมาย อันดับต้นๆ ที่ชาว
Digital nomad ทั่วโลกให้ความสนใจ

ปี 2024 มี digital nomad
ที่จะเดินทางมาประเทศไทย 1.75 - 2 ล้านคน
หรือ ประมาณ 5% ของ digital nomad ทั้งหมด^{3/}

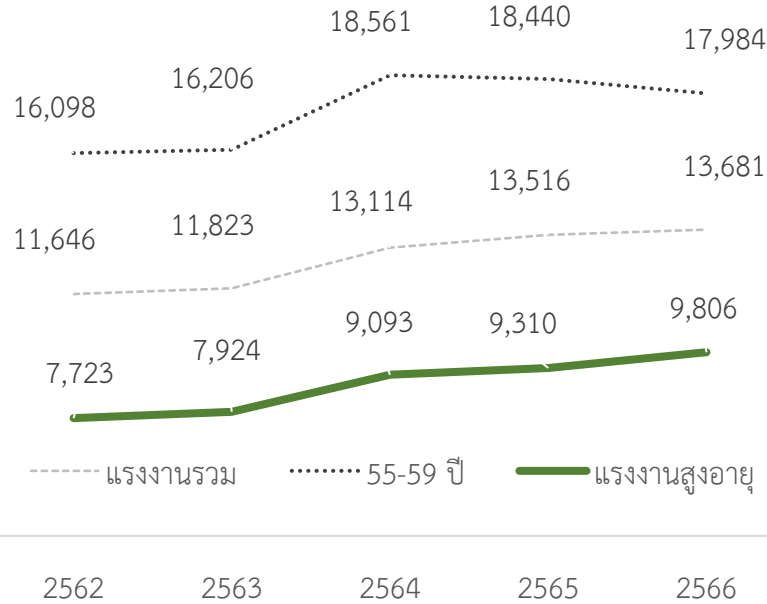
จำนวนแรงงานสูงวัยในภาคเหนือมีสัดส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

สัดส่วนแรงงานสูงวัยต่อแรงงานรวมมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะในภาคเหนือที่มีสัดส่วนสูงกว่าค่าเฉลี่ยประเทศ

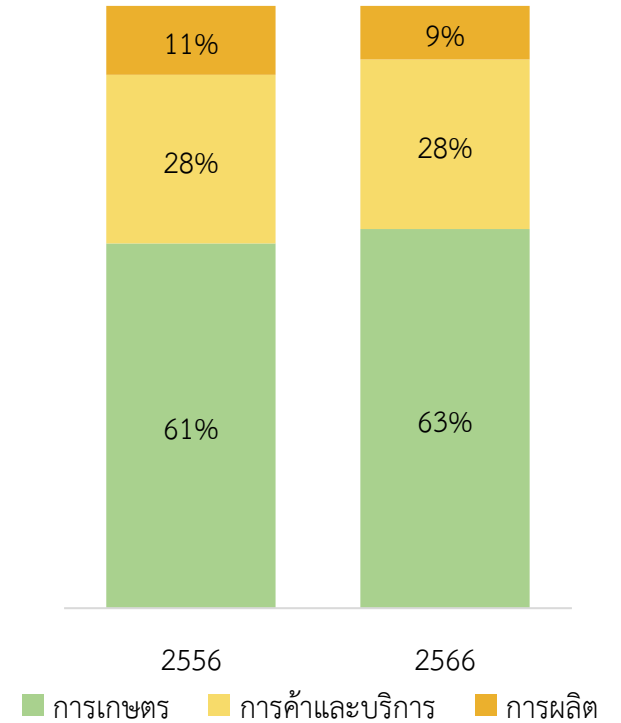
สัดส่วนต่อแรงงานรวม

รายได้แรงงานหลังอายุ 60 ปี ลดลงกว่าครึ่ง แต่ยังมีภาระหนี้สะสม

รายได้เฉลี่ยต่อคน (บาท/เดือน)

มากกว่าร้อยละ 60 ของแรงงานสูงวัย ภาคเหนืออยู่ในภาคเกษตร

ที่มา: แบบสำรวจภาวะการทำงานของประชากร, สำนักงานสถิติแห่งชาติ คำนวณโดย ธปท. ข้อมูลปี 2556-2566 อ้างอิงจากบทความ “แรงงานสูงวัยปรับตัวอย่างไร...ให้ทันเทรนด์” เผยแพร่ มีนาคม 2567

<https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/articles-and-publications/articles/regional-articles/reg-article-2024-02.html>

เกษตรกรไทยสามารถเปลี่ยนความท้าทายให้เป็นโอกาส...ด้วยเกษตรอัจฉริยะ

ไม่ทราบข้อมูลพืช/ดิน

โรคต้นโทรมขาดธาตุอาหารในดิน

ใช้แรงงานคนพันธุ์

แรงงานคนปลูก/เก็บเกี่ยวผลผลิต

เพิ่มความแม่นยำ
การคาดการณ์

ลดเวลาการค้นหาสาเหตุ
แก้ปัญหาได้ตรงจุด

ลดเวลา **20** นาที/ไร่

ลดแรงงานคน
ลดเมล็ดพันธุ์ **10** กก./ไร่

IoT Sensor เก็บข้อมูล/วิเคราะห์

เครื่องวัดธาตุอาหารในดิน

โดรนพันธุ์

เครื่องจักรกลการเกษตร

ธุรกิจบริการ

นวัตกรรมทางการเกษตร

ทางเลือกของเกษตรกรรายกลาง-เล็ก

แนะนำแอปพลิเคชันใหม่

"IAID"

เข้าเครื่องจักรทางการเกษตร
ได้ง่าย ๆ ด้วยปลายนิ้ว

Platform เข้าเครื่องจักรทางการเกษตร

ในระยะเริ่มต้น

มูลค่าซื้อ-ขายปี 2564

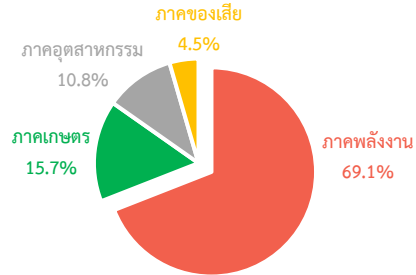
11.7
ล้านบาท

ที่มา : FTI (2565)

ด้วยบริบทไทยที่แตกต่าง การปรับตัวต้องดำเนินการด้วยวิธีและอัตราความเร็วที่แตกต่างจากสากล

โครงสร้างเศรษฐกิจของไทยเป็นสีน้ำตาลในสัดส่วนสูง

สัดส่วนการปล่อยก๊าซเรือนกระจกแยกตามสาขาและกิจกรรม (2561)

ภาคอุตสาหกรรมไฟฟ้าพลังงานฟอสซิล 60%

SMEs 70% ไม่พร้อมปรับตัวด้านสิ่งแวดล้อม

การปรับตัวสู่อุตสาหกรรมสีเขียวไม่ใช่ภาคสมัครใจแต่เป็น “ภาคบังคับ”

CBAM

Sustainable Sourcing

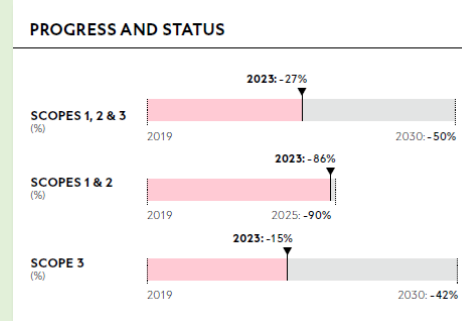
3 Scopes of Carbon Emission

Scope 1 : การปล่อยและดูดกลับก๊าซเรือนกระจกทางตรงขององค์กร

Scope 2 : การปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อมจากการใช้พลังงาน

Scope 3 : การปล่อยก๊าซเรือนกระจกทางอ้อมอื่น ๆ

กรณีศึกษา: บริษัท แพนดอร่า โพรดักชั่น จำกัด

Key Success

- เพิ่มการใช้พลังงานหมุนเวียน โดย 1) ซื้อ Renewable Energy Certificates (RECs) 2) ทำ solar roof ในโรงงาน 3) ซื้อพลังงาน biomass

- ใช้วัตถุดิบรีไซเคิลในกลุ่มเงินและทอง

ความท้าทาย

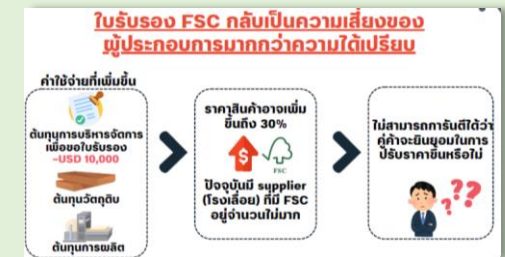
- การทำงานอย่างใกล้ชิดร่วมกับ supplier เพื่อเข้าถึงข้อมูลภายใน
- การใช้เชื้อเพลิงชีวภาพเพื่อทดแทนพลังงานฟอสซิลในภาคขนส่งยังต้องการการพัฒนาเพื่อให้เพียงพอและทั่วถึงต่อการใช้งาน

กรณีศึกษา: อุตสาหกรรมไม้แปรรูป

กฎหมาย EU Deforestation-free Regulation (EUDR):

สินค้าส่งออก EU ต้องปราศจากการตัดไม้ทำลายป่า

- 1) ปลอดภัยการตัดไม้ทำลายป่า
- 2) กระบวนการผลิตถูกต้องตามกฎหมาย
- 3) ได้รับการตรวจสอบและประเมินสินค้ารวบรวมข้อมูลประเมินความเสี่ยง บรรเทาผลกระทบ

รพท. ส่งเสริมให้สถาบันการเงินออกผลิตภัณฑ์ที่สนับสนุนให้ธุรกิจเกิดการปรับตัวสู่ความยั่งยืน

- เน้น brown เป็น less brown
- ครอบคลุมภาคเศรษฐกิจสำคัญ
- สนับสนุน SMEs ที่เริ่มจากก้าวเล็ก ๆ ก่อน

สแกนเพื่อดูข้อมูลผลิตภัณฑ์: Financing the Transition การเงินเพื่อการปรับตัวสู่ความยั่งยืนของภาคธุรกิจ

ธนาคารแห่งประเทศไทย
BANK OF THAILAND

ช่องทางติดตามบทความและข่าวสารแบงก์ชาติ ภาคเหนือ

ภาพรวมภาวะเศรษฐกิจภาคเหนือ

บทความและเอกสารเผยแพร่ที่น่าสนใจ

สัมมนาประจำปี ธปท.สภน.

ประมาณการผลิตภัณฑ์มวลรวม
ภาคเหนือ ปี 2567 - 2568

ดัชนีความเป็นอยู่ของคนไทย
(Well-Being)

URBANIZATION การขยายตัว
ของเมืองในภูมิภาค

โอกาสทางเศรษฐกิจภาคเหนือจาก
การเข้ามาของ Digital nomad

แรงงานสูงวัยปรับตัวอย่างไร...
ให้ทันเทรนด์

Green Transition
ต่อภาคเศรษฐกิจจริง

ช่องทางติดตามข่าวสารแบงก์ชาติ

<https://www.bot.or.th/>

ช่วงแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ในมุมมองของท่านต่อเศรษฐกิจภาคเหนือตอนล่างมองว่า

- อะไรคือความท้าทาย
- แนวทางการปรับตัวอย่างไรให้ตรงจุด